

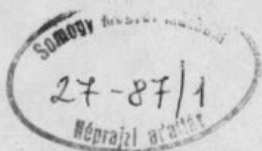
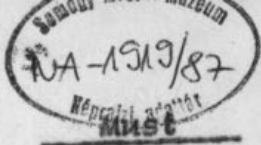
SZŐLÉSZET, FÖLDMŰV.

TÖRÖKKOPPA NY

Somogy Megyei Múzeum
27-87/1-63
Múzeumi adatlét

Somogy Megyei Múzeum
A-1319/87
Múzeumi adatlét

Törökkoppány
Somogy m.



Kaut György, 1983.
r.k. v.

Régen a lépcső mellett volt egy kis mélyedés, abba állítottuk a fertálysajtárt, a kádból abba folyt a szinmust, sulykolás után. A gazda a sajtárba hordta le a hordókba a mustot, ma már slaggal eresztjük.

Gáll Éva
1983. IV. 30.



Törökkoppány
Somogy m.

Rádi György, 1909.
r.k. v.

Gyümölcsfajták

Vadmeggy --- a Kápolna kerek partján sok van a szőlők végibe, csak úgy
hajt vagy magról kél.

Ojtoványmeggy--- öregebb szemű, mint a vad.

Cseresznye korai ropogós, meg későbben érő eltennivaló is van. Régen
a lányok kitűzték a szeretőjük kabátjára, mikor mentek
hazafelé.

Vöröskörte

Berkenye--- fanyar, összehuzza a szája szélit az embernek.

Pirosbélű körte

Futós körte--- ősszel érik.

Sárga körte

Téli körte

Mi a körtét, meggyet, cseresznyét szerettük a legjobban, azt is ültettem
a legtöbbit, de volt azért szilvafa is egypár darab a pince körül, meg
diófa de az már kiszáradt, az alatt szoktunk nyáron megpihenni.

Gáll Éva
1983. IV. 30.

Törökkoppány
Somogy m.

Rádi György, 1909.
r.k. v.

Pince fala



Döngölt föld, deszkával vezették fölfele. A sarat lábbal tiporták polyvát meg egy kis vizet adtak az agyagos földhöz, kapával is keverték. Mikor kész lettek a falakkal be is tapasztották. A pincét lepadlásolták, erre azért volt szükség mert a pince körüli füves területről lekaszált szénát ott tartották, s mikor kellett egy-egy kocsival hazavittek az^m állatoknak.

Gáll Éva
1983. IV. 30.

Törökkoppány
Somogy m.



Rádi György, 1909.
XXX r.k. v.

Gyümölcsoltás

A fát befürészelték beletették az ótóágot, méhviasszal bekenték, arra fődöt is tettek, hogy nedvesen tartsa. Majd ronggyal betekerték, madzaggal átkötötték. Az ojtott gyümölcs öregebb szemű /-nagyobb/, édesebb zamata is jobb. A megget vadmeggyebe vagy vadcsereznyébe ojtották, s ha megfogant ojtoványmeggynek nevezték.

Gáll Éva
1983. IV. 30.

Törökkoppány
Somogy m.



Rádi Györgyné, 1919.
sz: Bognár Anna
r.k. v.

Aratók szórakozása

Munka után akármilyen fáradtak vótunk is, mindig akadt egy- egy viccesebb ember aki elkezdte a tésztát, pl. Voltál-e már Szentgyörgyön?
Mi meg kórusba válaszoltuk: "Mindenkún csak ott nem."
Sokszor olyan falut is mondtak, ami talán nem is létezett, nagyot nevettünk, ha véletlenül valaki bemondta, hogy járt ott.
Ha rossz idő volt és nem lehetett aratni, akkor a szállásunkon: a pajtában vagy az istállóban beszélgettünk, a férfiak ittak, kártyáztak, történeteket meséltek.

Gáll Éva
1983. IV. 30.

Törökkoppány
Somogy m.

Rádi Györgyné, 1919.
sz: Bognár Anna
r.k. v.

Napszám



A legidősebb nővérem Sértekszöllőstre járt szőlőt kapálni.
A bátyám Váronra járt a papi szőlőbe permetezni. Olyan vincellér keze
alatt dőgözött, aki megmondta ám, hogy ne készülődjenek, mer csak 5 perc
mulva megy le a nap, pedig akkor már sötétedett.
10 q buzát hoztak haza kette.
Én a Kárai pusztán arattam, s egymagam 28 véka buzát hoztam haza, pedig
alig voltam 14 éves akkor. Akinek idősebb bátyja volt azzal ment aratni
párba, az ilyenek egy vékából is ettek.

Gáll Éva
1983. IV. 30.

Törökkoppány
Somogy m.



Rádi György, 1909.
r.k. v.

Kápolna -- szőlőhegyi

Bódizsár Miska festette a kápolnába a képeket, nagyon ügyes kezű ember
vót, meg jókedélyű is, lakodalmakba is sok köszöntőt mondott.

Gáll Éva
1983. IV. 30.

Törökkoppány
Somogy m.

Rádi Györgyné, 1919.
r.k. v.
sz: Bognár Anna



Aratók

Várongon szunnások is arattak. 800 ölet kapott minden pár arató
lőhert, lucernát, baltacint, ők kaszálták, gyűjtötték meg be is hordták.
Ezt a munkát pénzben fizették ki a papok.

Gáll Éva
1983. IV. 30.

Törökkoppány
Somogy m.

Rádi Györgyné, 1919.
sz: Bognár Anna
r.k. v.



Aratórészt

7 évig vótam marokszedő, uraságnál is meg gazdáknál is. Kezdetben csak minden 10. kéve vót az aratóké, 45 után 8.-ért aratott a nép.

Gáll Éva
1983. IV. 30.

Törökkoppány

Somogy m.



Rádi György, 1909.

r.k. v.

urasági birtok

Vargyag -- Morvai Ödön uraságé volt.

Várong -- papi birtok .

Mind a két helyre sokan jártak Koppányból napszám meg idénymunkára:
szüretelni, aratni.

Gáll Éva

1983. IV. 30.

Törökkoppány

Somogy m.

Rádi György. 1908.
R: Boguar Anna
r.k. v.



Aratás

Várongon a papi birtokon a Göbolyistállóban aludtak az aratók. /Göbolyistálló= kivágott bikák istállója/ Általába 18 pár arató szokott ott lenni évről-évre, 6 bokrot alkottak. 1 bokorba: 2 kaszás és egy kévekötő volt, aki a markot is szedte, a 12 éves lányoknak már el kellett jönni marokszedőnek. Az én időmbe Borka György volt az aratógazda, üdösebb bácsika volt, csak kommandérozott. Az aratóknak főztek, az ételt is meg a vizet is bivalokkal hordták ki a határba. A vizet hordókba hozták, szalmával letakarták, átkötötték, hogy hideg maradjon a víz, a szalma nem engedte, olyan hamar fölmelegedni. Kepékbe rakták a gabonát, mi 18 kevés kepéket raktunk, minden 10.-be beleszurtnak egy zöldágot, az lett a mi részünk. A legalsó kevés bujónak, a legfölsőt "pap"-nak hittuk. Versenyezni is sz ektak, hogy na ki rakja rá a papkévét, azt szerették rárakni, mer azt jelentette, hogy akkor már egy jó nagy darabot learattak. Aratás után lógereblyével össze kellett kotorni az elhullott kalászokat, azt mondtuk pacsing, nagyon takarékosak vótak a papok. Szent Istvánra jött haza a rész.

Gáll Éva
1983. Iv. 30.

Törökkoppány

Somogy m.



Rádi György, 1909.

r.k. v.

Présház

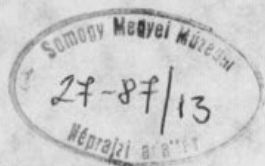
A nagynénemtől örököltük a présházat -- Kurucz Józsefné, Vajda Teréz /1862-1940/, ő építette az urával fiatalkorába. Nem volt családjuk és visszamaradt miránk a présház is meg a szőlő is, mer még élt a nagynéni addig is sokat kijártunk dógozni a feleségemmel, szeretjük a szőlőmunkát. 4 részből áll a présház: az ajtó előtt van egy kis tornác fűrészelt lécdiszitással, utána a tulajdonképpeni présház, ahol régen faprés állott meg a nagy szüretelőknél, meg kapák, gereblye, fertálysajtár, üst, apróbb szerszámok, jobbra nyilik a szoba, abban egy asztal, kárpadék lóca, ágy, kályha, esetleg egy-két kisszék, régen rakott tűzhely volt, de nagyon füstölt, nem akartam vele vesződni, kihoztam egy kis vaskályhát. A bejárati ajtóval szemben nyilik a pince, 9 garádics vezet le, egymás mellett csántérfán állnak a hordók, a vakablakba van a gyertya, gyufa, a falon meg a lopó. A présház meg a szoba földjét évente egyszer legalább felsikálta az asszony, sárgafölddel leszórta, fölöntözte, csöpüvel meg fölsikálta.

Gáll Éva

1983. IV. 30.

Törökkoppány

Somogy m.



Rádi György, 1909.

r.k. v.

Permetezés

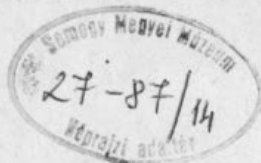
A szőlőnek nemcsak a föld a mindene, hanem az is, hogyan gondozzák. Mikor már két-három levele van permetezniük kell. Rézgáliccal és mésszel csináltuk a permetlevet, régebben mást nem ismertek.

Gáll Éva

1983. IV. 30.

Törökkoppány

Somogy m.



Rádi György. 1909.

r.k. v.

Szőlőhegyi kápolna

Aldozócsütörtökön minden évbe egészen a 60-as évekig kimentünk proscéóval a szőlőhegyi kápolnához, kisgyerekek vitték a lámpát.

De minden nap harangoztak is a kápolnába mikor mentünk haza elejibenk is meg utánunk is kísézőbe.

Gáll Éva

1983. IV. 30.

Törökkoppány
Somogy m.



Rádi György, 1909.
r. k. v.

Szőlőhegyi dűlők

Puska köz --- fákkal szegélyezett gyalogut a hegyre.
Akácos --- a szőlők alatti, réttel határos terület.
Vakvőgy v "vagvőgy"
Kápolnai dűlő--- a kis szőlőhegyi kápolnáról kapta a nevét.
Tatali dűlő--- egy török vazérről kapta a nevét.
Csóri vőgy
Herceg erdő--- a szőlőhegytől Szorossá irányában, ma már negy részét
kitermelték.
Püspöki erdő --- papi birtok volt.

Gáll Éva
1983. IV. 30.

Törökkoppány
Somogy m.

Somogy m. Néprajzi adattár
27-87/16

Rádi György, 1909.
r. g. v.

Hocz György --- hegybásó

1920-as évekbe Holcz Gyuri bácsi vót a hegybíró, a gazdák választották szombaton délbe mindig harangozott a kápolnába, addig vót szabad dőgozni a szőlőbe, akit meglátott utána azt elzavarta, meg is büntette.

Gáll Éva
1983. IV. 30.

Törökkoppány
Somogy m.



Szőlőföld

Holczbauer Józsefné, 1912.
sz: Bognár Julianna
r.k. v. /varrónő/

Édesapámnak 1400 m öl szőleje vót, most is van nekem 300m öl, mer mikor meghalt akkor elosztottuk ötfelé, - 5-en vótunk testvérek-
A Kápolna hegybe van a szőlőnk, azér hívják Kápolna hegynek mer van ott egy szép kis kápolna, Szent József a védőszentje, nagyon régen építették.

Gáll Éva
1983. III. 30.

Törökkoppány
Somogy m.



Sümei Józsefné, 1911. I. 3
sz: Völgyi Veronika
/Értény--Tolna m./
r.k. v.

Szőlőhegyben lakók

Régen majdnem mindenki kinn lakott a szőlőhegybe, akikre én emlékszek, hogy azután is kinn laktak, mikor én idekerültem Koppánba: Orbányék, Fa Antal, Köröszték, Rohoncziék, Peresáék, Kalásziék. A szőlő mellett vót földjük, teheneik is, onnan hordták be a csarnokba a tejet. A menyemnek a nagyanyjék is a hegyen laktak, könnyebb vót ott, mer egybe vót minden a házkörül, föld, szőlő, állatok. Nem kellett messzi menni semmi munkára. Délig szoktak dógoznyi a szőlőbe, délbe szokta elkezdényi a Köröszt Rozi néném is a főzést utána meg a földre mentek, ott vetettek, szántottak arattak takarodtak, mindig kiment egy gép az masinált el a hegyen lakóknak. Később az 50-es évekbe aztán bekötöztek a faluba, nem lakik már kinn senki.

Gáll Éva
1983. IX. 13.

Törökkoppány
Somogy m.



Sümegei Józsefné, 1911.I.3.
sz: Völgyi Veronika
/Értény--Tolna m./
r.k. v.

Szüreti bál

A faluba a legjobb versíró Györki Gyszi vót - mind a két lábára béna volt, iskolába se tudott járni, úgy mentek ki a tanárok levizsgáztatni a házhoz-, de nagyon okos gyerek volt. Odajártak hozzá a legények meg az emberek kártyázni, közbe mindig ebeszték, hogy mi történt, a Gyszi meg versbe szedte, azt dobulta ki a szüreti kisbíró minden utcába. Altalába 1-2 héttel a bál előtt megállapodtak, hogy mikor, hogyan lesz a szüreti bál, egy viccesebb gyerek fölötözött kucsmába, mellénybe, elkérte a kisbíróé tól a dobot, az lett a szüreti bálon a kisbíró és a versbeszedett érdeke- sebb eseteket, ami a faluba megtörtént kidobulta.

Cigányoknak is felötöztek, szörnyü rossz ló vót befogva a kocsiba, azon meg a sok cigánynak ötözött gyerek, az első kerékből az egyiket hátra tették a másik elöl maradt, rángatták a lovakat, hogy nyargaljanak, de olyan rossz lovak vótak, hogy mennyi is alig birtak. Nagy hajuk vót, meg szörnyen be vótak kormulva a gyerekek, akkor asszonymak is föl vótak ötözve, nagy csö- csük lett nekik csinyáva, egy fateknöbe meg rongybabákat csicsugattak.

Amelyik legény nem hitt párt -lányt- az is bohóckodott, de cigánynak csak a fiatalabb legények ötöztek föl inkább, a legények már 1-2 héttel előbb elmentek a lányos házhoz és meghívták maguknak párnak a lejánt, készülödni köllött a bálba, slingüt szoknyák, akkor selem vagy bársonyszoknya, pruszli meg a hajukba nemzetiszin szalag is köllött, szépen kiberítették a sok szok- nyát, befödte a kocsit, szépek vótak a piros pruszliba meg a fehér blujzba. A trombitásokat úgy fogadták, vidékiek voltak, azok mentek elől, utána a bíró a kocsival, a birónénál megálltak, ott vót sütemény, bor, megkináltak mindenkit, egyet táncultak, utána a birónét, aki menyecskének vót fölötöztet ve- a feje pillésen bekötve, de valójába még lány vót- fölültette a bíró maga mellé a kocsira, és megkezdődött a fölvonulás, akkor már a kisbíró ment legelől az dobult az utcába, utána a trombitások, azután a bíró kocsija a csöszlányok, legények, legutóljára a maskurások meg a cigányok kocsija,



Sümei Józsefné

Szüreti bál folyt.

annyira vonultak, hogy még Koppányszántóra is átmentek. A lóhátas legények a kocsik mellett lovagoltak, nekik bőgatyájuk, rödösgatyájuk vót, a kalapjukon meg hosszú szalag, nemzetiszínű meg egyszínű kék, piros, zöld szalagok lógtak, egészen a bokájukig leért.

Gáll Éva
1983. IX. 13.

Törökkoppány
Somogy m.



Sümege Józsefné, 1911.I.3.
sz: Völgyi Veronika
/Értény--Tolna m./
r.k. v.

Koccintás

Koccintani akkor szoktunk, mikor az első pohár bort ittuk, és azt mondtuk: "Isten éltesse bennünket erőbe, egészségbe sokáig" -összeütöttük a poharat és ittunk. Utána már aztán a 2. meg a többi pohárnál már nem koccintottunk.

Gáll Éva
1983. IX. 13.

Törökknöny
Somogy m.

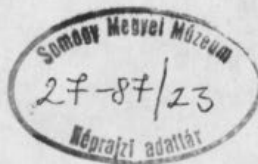


Sümei Józsefné, 1911. I. 3.
sz: Völgyi Veronika
/Ártény--Tolna m./

Hegypásztor

is volt a szőlőbe, kinn lakott a hegybe állandóan. Arról tudtuk, hogy őrzik a pincéket, meg vigyáz a hegyre, hogy egy bot oda vót támasztva a pince falához, a vót a gyel, hogy járt ott a hegypásztor. Előfordult azér ókor, hogy föltörték a pincét, azt elvitték a bort, de ritkán esett meg, hogy ne fogják el a tolvajt.

Gáll Éva
1983. IX. 13.



Sümegei Józsefné, 1911. I. 3.
sz: Völgyi Veronika
/Értény--Tolna m./
r.k. v.

Hushagyózás a pincénél

Hushagyó előtti napon mentünk pincézni, még én is eljártam menyecskekoromba az urammal hushagyózni, ez amolyan farsangvégi mulatság volt, meghívtuk egyik a másikat. Akinek nem vót ugy hegye- pincéje- azok meg itthon tartották, mind a Rádi komájék is. Náluk vót egy hushagyózás, amikor nem vót muzsika, aztán a Gyuszi a fiam, meg a Fidrik Győző mondta, hogy "álljon mindenki sorba" és megtáncoltatták az asszonyokat leányokat meg a menyecskéket, danultak maguk. Akiket meghívtak hushagyózni a hegyre, vittek kóbaszt, szalonnát, cukrot bort forraltak - cukrot meg fahéjat tettek a forralt borba. Mihozzánk 10 szoktunk menni, 5 pár. Először megsütöttük a kóbaszt, szalonnát a szobába a kiskályhán, ettünk, ittunk - a gazda fölhozta a bort, öntögetett mindenkinek- utána danultunk, mulattunk, mikor megehültünk megint ettünk, aztán éjjél után egy óra felé elballagtunk haza, de végig danultunk ám. Jóska meg a Györki Gyurka mindig az szokta mondaní hazafelé:

"Hej koma, eketaliga,
Hogy az Istencsudájába került az oda.

Három koma kiment a birkelegelőre,
Ott láttak egy röpülöt fönn a levegőbe.

Hej koma, micsoda eketaliga,
Hogy az Isten csudájába kerüt az oda?"

Ha valaki nem akart többet innya, akkor megfogta a poharát és azt mondta:
"Ide nekem ne öntsetek, nem iszok tovább!" Én nem sokat ittam, 1 pohár
bor öleg vót.
Gáll Eva, 1983. IX. 13.

Törökoppány
Somogy m.



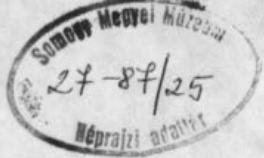
Símegi Józsefné, 1911. I.
sz: Völgyi Veronika
(Értény - Tolna m.)
r. k. v.

Hegybiró

A Holcz Gyuri bácsi vót a hegybiró amég csak birta magát végig. A Kápolnánál vót a hegye mindjár, és ő is szokott mindig harangozni, szombaton délbe, harangszó után tilos vót dőgoznyi a szőlőbe, akit mégis ottértek azt megbüntették, bejár vagy talán még pénzt is köllött adnyi annak aki tovább dőgozott. Bent lakott a faluba, a templomtól nem messze - a Naniva néniéké most az a ház - a ház első falibe a testvérye, hátul meg ő lakott a feleségivel, a második felesége tovább élt, maradt 3 lánya.

GALL EVA
1983. IX. 13.

Törökkoppány
Somogy m.



Német Ferenc, 1927.
r.k. v.

Szőlőhegyi kut

A mi hegyünkbe Kaposi Gáspár pincéje - mostmár Szilijéké - előtt van egy kut, onnand hordja mindenki a környékbe a vizet, hordómosáshoz, inni meg amire még éppen köll. Közösen puculjuk, javítjuk a léceket, zsirzni is szoktuk a kerekit.

Gáll Éva
1983. IX. 14.

Törökkoppány
Somogy m.

Német Ferenc, 1927.
r.k. v.



Bor hazavitele

Akinek kinn volt a pincéje a hegyen, az majdnem mindig hozott este haza a tarisznyába 2-3 litert. Mostanába már hátizsákba hozzák. Régen szőrterisznyát hordtak, a tskácsok szütték, kenderbül meg rongyból, az alját bőrbül varrták rá, az jó erős volt, nem engedte megnyulni meg hamar kikopni az anyagot.

Gáll Éva
1983. IX. 14.

Törökkoppány
Somogy m.

Némét Ferenc, 1927.
r.k. v.

A jó pince



A fődpince az igazi. Az enyém már téglás, de nincs olyan jó mind a Rózsijé - a feleségem szüleié- ott lenn az erdőfelé. Közös mind akét pince, csak úgy különböztetjük meg, hogy ez az enyimféle - mer az én szüleimé vót- a másik meg a Rózsijéke - mer az meg az ü szüleijé vót.

Gáll Éva
1983. IX. 14.

Borbetegségek



A legtöbbször attól romlott el a bor, hogy nyitva hagyták a hordót, elfelejtették bedugni. Vagy ha valaki megvizezte a hordót akkor kapott doht. Megfordult a bor - ez akkor volt, ha megmelegedett a pince, pl. ha nem jól szellőzött, vagy kevés föld volt a pincén, akkor nyáron erős melegbe, annyira bemelegedett a pince, hogy a bor is fölmelegedett és ezáltal a bor megfordult--megzavarosodott.

Barnatörés - ezt aztán nem lehet megmondani, hogy mi okozza, de előfordult nálunk is. Jó volt a borunk, mikor a hordóból kivettük semmi baja se volt, de ha 10 percig fönn állt a korsóba, megbarnult a borunk. Megpróbáltunk mi avval mindent, megfejtettük, tablettát is adtunk hozzája, de nem használt semmi, iható volt az végig, izre nem volt rossz, de pohárba nem lehetett öntenyi, mer olyan volt, mind a kávé. Egy hódó borunk lett ilyen barnatöréses pedig nem a hordónak volt baja, mer azóta is megvan az a hordó és szép a bor benne. Csak abba az egy évbe, abba az egy hordóba lett ilyen a bor, de azóta se gyüttünk rá, hogy mitől.

Borvirág -- az nem számít betegségnek, mer akármilyen hordóba is van, minden bornak van virágja, azt maga a bor növeszti ki, amikor fogy a bor a hordóból akkor jön az csak ki. Ha 20-szor megfejtik az akkor is rajta van, újra meg újra előgyűn, amikor a csapnak a színibe ér csak akkor lehet észrevenni a kancsóba is ugye kifolyik a borral. Ha hébérral veszik ki a bort, akkor se gyűn ki a bor virág, mer ahogy a hébért ledugja jobban a virág nem tud beleszaladni, mer csak a bornak a legtetetején van. Meg aztán mielőtt a hébért ledugnánk bele is szoktunk fujni, hogy elmenjen a borvirág.

Megnyulósodik a bor - akkor ha nyáron nagy meleg van és nem elég mély, nem elő hideg a pince. Csak úgy lehet rajta egy kicsit javítani, ha átviszik egy jó pincébe és mindjárt le is fejtik, úgy egy kicsit helyregyűn, télen aztán megen vissza lehet vinni a saját pincéjébe, mikor már hűvösebb van.

Törökkoppány
Somogy m.



Német Ferenc, 1927.
r.k. v.

A szüretelő edényeket nem szabad elmosni,

mer, ha elmosásuk, akkor vízpenészt kap és következő évbe megromlik a bor. A bornak a lerakódása köll, hogy megmaradjon az edényen. Mikor újra jön a szüret a másik évbe, csak akkor, közvetlenül a szüret előtti napon köll tisztára elmosni, hogy a vízpenészt, a dohot ne kapja meg.

Gáll Éva
1983. IX. 14.



Törökkoppány
Somogy m.

Német Ferenc, 1927.
r.k. v.

"Kotlósbor"

A már megforrott, de még le nem tisztult, zavaros bort nevezik kotlósbornak. Nem is kevesen itták ezt a kotlósbort, pláne azok, akiknek már elfogyott az óbor. Persze azért az óbort többre becsülték, mind az újbort jobb is volt.

Gáll Éva
1983. IX. 14.

Törökkoppány
Somogy m.



Német Ferenc, 1927.
r.k. v.

A falu jelentős szőlősgazdái

A Holczok, Vargáék, akkor a másik Vargáék, Bodóék, Janijak. A nagy szőlősgazdáknak egy hold körül vót a szőlőjük.
A környékbe a legnagyobb egybefüggő szőlőterület Várongon vót, papi birtok. Régebben Koppányból is jártak oda szüretelni, de az én időmbe már nem. Más munkákra pl. permetűnyi is jártak oda az ilyen napszámosféle emberek.

Gáll Éva
1983. IX. 14.

Törökheppány
Somogy m.



Mémet Ferenc, 1927.
r.k. v.

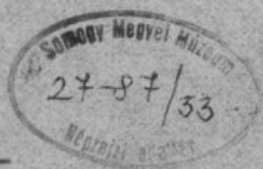
"Belsőpince"

Ahol a hordók voltak egymás mellett sorba, azt hívták belső pincének.

Gill Éva
1983. IX. 14.

Törökoppány
Somogy m.

Német Ferenc, 1927.
r.k. v.



Szűrés

A belsőpincébe fertálysajtárba hordtuk le a bort, a hordótetejin vót a tőtike, azon át öntöttük a hordóba a mustot. Vigyáztunk nagyon, hogy el ne folyassuk a mustot, meg arra is, hogy ne öntsük teljesen teli a hordót, mer mikor forrt, akkor kigyött a hordóból, ha nagyon teli volt. Amikor olyan üdöbe szüreteltünk, hogy nagyon meleg vót, akkor annyira forrt a bor, hogy félignél följebb nem lehetett tenni a hordót. Idén két arasztot hagytam ki a hordóból, mer nem vót olyan nagy meleg, nem is tud olyan hirtelen kiforri a bor. Mikor aztán kiforri a bor, lecsillapszik, akkor teltitjük teljesen a hordót. 2-3 hét alatt megforri a bor, de a tisztuláshoz még utána kell idő.

Gáll Iva
1983. IX. 14.

Törökkoppány
Somogy m.



Német Ferenc, 1927.
r.k. v.

Sulykulás---darálás

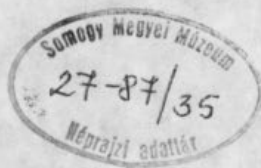
Régen nem volt daráló, akkor úgy sulykulták a szőlőt, fasulyokkal. Egy gömbölyűre faragott tuskócskát kifurtak, abba nyelet tettek azzal sulykoltak, házilag csinyáta mindenki magának. Később aztán az első világháboru után már darálóval darálták le a szőlőt.

Gáll Iva
1983. IX. 14.

Törökkoppány
Somogy m.

Német Ferenc, 1927.
r.k. v.

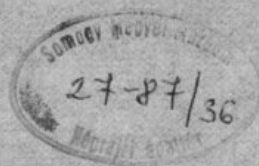
Préselés



Valamikor régen fapréseket használtak, fölülcsavarósakat, nekünk is vót még olyan, gyerekkoromba még használtuk is. Később a csavar már vasból lett. Altalába mindig a gazda préselt, de nem azért, mer a legnehezebb munka lett volna - a legnehezebb a szőlő fölhordása volt, azt mindig férfiak csinýáták, akkor man nagyon súlyos volt a dolog, ha fehérnépnek köllött fölhordanyi, meg fölöntöznyi a darálóba a szőlőt.- hanem azért préselt a gazda, mer ő tudta, hogy mennyire akarja kiprésülni a szőlőt.

Gáll Éva
1983. IX. 14.

Törökkoppány
Somogy m.



Német Ferenc, 1927.
r.k. v.

Az ivás mértéke

Palinkát jobban reggel itták, fél decit lehajtottak éhomra. De Karácsony kor, újévkor, bucsukor, vagy ha névnap volt, akkor többet ittak. Legjobban napközbe ebéd vacsora után a bort itták, ki többet, ki kevesebbet. Ismertem Koppánba olyan embert, aki a 8-10 l. bort is megitta naponta. De olyan is volt, aki nem ivott meg talán egy liter bort se naponta. Olyan is volt, aki délig nem ivott semmit se, de délután bizony azt a 3-3,5l bort megitta. Olyat talán egyet se tudnék mondani itt a faluba, aki egyáltalán ne ivott volna bort. Még a betegek is megittak egy-két pohárral naponta.

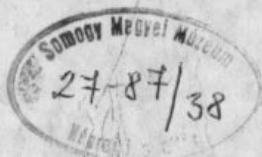
C111 fva
1983. IX. 14.

Szőlőszedés



A háziak meg a segítségek beállnak a sorba, mindenki csak egy sort visz, ha igenyes a terep, akkor oda-vissza mennek, egyik sossal kiérnek és rögtön fölfogják a másik sort. Ha dombos a terület, akkor csak a hegynek: alulról fölfelére szedik. Minálunk úgy van, hogy mindig hegynek megyünk, nincs olyan, hogy befelé a völgynek is gyűjünk. Ha hegynek megy, akkor mindig előtte van a tüke, ha pedig visszafelére völgynek gyűnne, akkor leverné a tükéről a szőlőt, mer a háta mögött esne a tüke. Egy sort fogtak, úgy mondták egy rendet. Aki abba beleállt, az végig vitte, a sor végéig, az utolsó tükéig leszedte a szőlőt. Nálunk vékába - = kétfüles vesszőkosárba - gyűjtötték a szőlőt, és azt hordták be az emberek a présházba darálásra.

Gáll Iva
1983. IX. 14.



Pertu-ivás

Pertuiváskor - ha idősebb megengedte, hogy tegezzük- összefontuk általában a jobb karjainkat, és ő az én kezemből én meg az ő kezéből ittam meg a bort, egyhajtásra köllött meginnyi, decis pohárból. Utána tegeződni köllött, ki is vót az kötve, hogy én mit fizetek, ha elvétem: hogyha véletlen azt mondom neki, hogy "maga", vagy ha ő magáz le engem, akkor meg volt állapítva, hogyha megyünk a kocsmába nekem ezt meg ezt /pl. 2 dl bort/ köll fizetni, ha elvétem a tegezést. Ugye én már nem mondhattam mégegyszer neki azt, hogy maga, pertuivás után már végestelen végig csak tegeződni lehetett. A pertuivás a baráti társaságba zajlott le, ott voltak körülöttünk, akik tanusították, hogy nahát mostmár megitták a pertut. Az nagy megtiszteltetés volt, hogyha egy idősebbel megihattuk a pertut, mindig az idősebb kezdte, hogy na igyuk meg a pertut! De utána se volt teljesen tegeződés, ha nagyobb volt a különbség, akkor azér hozzátettük, hogy bátyám ... pl. énnekem van egy unokatestvérébátyám, éntülem 18 évvel üdösebb, én nem mondom neki azt, hogy Gyuri bátyánk, se azt, hogy Gyuri, hanem Gyurink.

Gáll Éva
1983. IX. 14.

Törökkoppány
Somogy m.



Német Ferenc, 1927.
r.k. v.

"Szilvás"- a pince körüli füves rész

A pincék könyékén, főleg előttük a bejáratnál volt olyan füves terület, ahová nem ültettek semmit, legfeljebb egy pár gyümölcsfa volt ott. Ezt a területet Szilvásnak nevezték még akkor is ha már egy szilvafa se volt ott. Azt sose mondták, hogy pincekörnyéke, vagy ilyesmi, hanem csak Szilvás. Pincészerkor jóidőbe oda telepedtünk le, meg szüretkor is kellett az a hely.

Gáll Éva
1983. IX. 14.

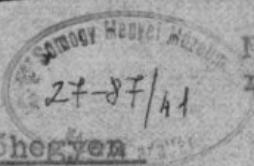


Pincészer

Legények egymással összebeszéltünk, hogy nohát csinálunk egy kis mulatságot, és akkor kimentünk valamelyik pajtásnak a szőlejihöz, a pincéhez. A gazda, akinek a pincéjibe voltunk kinalta a vendégeget, hogy "Igyatok!" Ha jó üdő vót, akkor kinn a pince előtt a gyepen ültünk le, télen meg a kis szobába, ami minden pincébe vót, a présházból nyillott, külön ajtaja volt. Általába cserépkorsóba vagy üvegbe hozta be a bort, aztán töltött a poharakba, az én üdömbe már csak üvegpoharokból ittunk, de ha jó hangulat vót, vót rá eset, hogy még a fertálsajtárból is ivott a jónép. Karikába ültünk, kinn a gyepen, a szobába meg székre, ágyra vagy csak támaszkodtunk. Nem volt sorrend különösebben az ivásba, ahogy leültünk, olyan sorba egymás után töltögetett a gazda a poharainkba. A borivást ezt mindig nóta kísérte, valamelyik elkezdett egyet, utána a többi is bekapcsolódott hozzája. A gazda figyelte a poharakat, akinek kiürült, teletöltötte, aztán fölfogta a maga poharát és mondta, hogy: "Egészségünkrel!"

Gáll Éva
1983. IX. 14.

Törökkoppány
Somogy m.



Fémet Ferenc, 1927.
F. K. V.

Lókoponya a szőlőhegyen

Én nem láttam, csak hallottam, hogy volt a hegyen egy lókoponya, a Kápolnai utnál, ahogy van a kereszt, azon alul volt, lenn a földön volt, hogy miér vót ott, azt nem tudom, csak az öregek beszélték.

Gáll Éva
1983. IX. 14.

Törökoppány
Somogy m.



Német Ferenc, 1927.
r.k. v.

Szüretikosár árverése

Szüreti bálra csinyátak egy szőlőskosarat, az a terembe föl vót akasztva. Ahogy elgyött az idő, éjfáltájt, le lett akaszva onnét és el lett árverezve, a bíró csinyátatta a birónéjának - akit elhivott lányt birónénak-. Később már a rendezők, a bál rendezői csinálták, de régen is meg utóbb is a bírónak köllött megvenni, ami meg begyött az árverezésből az a közjóra ment. Volt egy eset, amikor pestiek voltak itt minálunk a szüreti bálon, és azok ígértek, meg akarták venni a kosarat. Utóbb má összeadtuk az összes pénzt, hogy ígérni tudjunk rája, mer nem lett vóna a birónéjé a kosár. Mer mindig a birónéjé köllött, hogy legyen a kosár, aki a multság után haza is vitte. De akkor azok a pestiek annyira meg akarták venni azt a kosarat, hogy annyit ígértek, hogy nem tudtunk má rátenni pénzt, utóbb már azt csányátuk, hogy amikor árvereztem- mer én árvereztem akkor is- és má az árverezési pénzből tettünk, ígértünk rá a másokra, hogy mégis a birónéjé maradjon a kosár, mer egyszerűen nem lehetett elmondani azt, hogy harmadszor, mingyár ráigértek.

Amikor eggyött az árverezés üdeje, akkor csöndet kértünk a muzsikásoktól, akkor fölálltam vagy asztalra vagy székre, fogtam a kosarat a kezembe és elkezdtem, hogy : "Itt van a gyönyörű kosár, eladó .. ennyit először, Mondták utána, hogy ennyit adok először, másodszer, harmadszer, mikorra elkezdtem mondanyi, hogy senki többet .. akkorra beleszóltak, ráigértek valamennyivel többet. A pénzből a muzsikások lettek kifizetve, meg engedélyt köllött vátanyi, hogy a kocsnába tarthassunk multságot, azér is fizetni köllött. A pöngőre már nem emlékszek, de mikor a forint begyött, akkor 20 Ft-ot fizettünk egy engedélyér.

Gáll Éva
1983. IX. 14.



Törökpoppány
Somogy m.

Német Ferenc, 1927.
r.k. v.

Szőlőművelők

Régen az asszonyok olyan 40 éves korukig jártak ki a hegyre, utána már az unokákat nevelték, meg a házkörül dolgoztak, a menyecskék meg a gyerekek felváltották őket. A pincét továbbra is az idős gazda rendezte, később valamit már beleszólhatott a fija is, de amég ő bírta, hogy tudott dógozni, az övé vót az elsőség. Az öregeknél megvót, hogy ennyit dógoznak egy vágót 10 rendet vagy 20 rendet megkapálnak, elgyött az ebéidő, megették egy csomó ra ültek, anután délután meg már csak tárgyutak a hegyszomszédok., vót a Keszi Jancsi bácsi meg a Barbély Jancsi bácsi, Sümegi az öreg, azok minden délután összeültek. Beszéltek az ü gazdaságukat meg az ü elődjeik, hogy miket meséltek nekijek

Gáll Éva
1983. IX. 14.

Törökoppány
Somogy m.



Német Ferenc, 1927.
r, k, v.

Hegyre menő szőlősgazda

A szobába vót egy fogas vagy egy szeg, amire fölakasztották a tarisznyát. Annak ott vót az egy állandó helye, és a pincekujes mindig benne vót a tarisznyába, az nem vót másra használva csak hegyremenésre. A tarisznyába az élelem vót csak, meg esetleg korsót vagy üveget, attul függ hogy mennyi bort ajart hazahozni. A szerszámok kinn vótak a hegyen a pincébe, azt nem hordozták. Fogta a kampósbotját nyakába tette a tarisznyáját - vót a tarisznyának szija, azt a vállukra akasztották. A botra meg rátámaszkodtak, meredek vót ám a hegy. Ennyi üdős emberek mind én is már öregembereknek számítottak abba az időbe.

Gáli Éva
1983. IX.14.

Törökoppány
Somogy m.



Német Ferenc, 1927.
r.k. v.

Hegybíró választás
+ csőszfogadás és bérezés

A hegyközségnek a tagjai, akik vótak a hegybe gazdák, azok választották a bírót, vagy a község házában vagy kinn a hegybe, ahol összejöttek, általában valamelyik pincénél. Akinek szőleje vót a hegybe az mind ott vót és megszállták a bírót, Ugy emlékszek 5 évre választották meg. Mióta én emlékszek nem vót olyan, hogy valami miatt leváltották volna a hegybírókat. Semilyen fizetést nem kapott, meg az előjárók se kaptak semmit se, ez csak ilyen megtiszteltetés volt. Csak a hegycsősz kapott bért, a hegypásztor. Jani János, hegyi vált utolján a csősz. Kinn lakott a hegybe különben családotól, 2 lánya, meg két fia, 4 családja vót. Egy fölöntő búzát fizettem neki egy évre, de ahányszor csak arra jött mikor kinn vótam a pincénél mindig megkináltam egy pohár botral, meg mások is. Gabonán kívül mást nem kapott. Márciustól vót novemberig. Amikor kezdett hajtani a szőlő akkor fogadták föl. Szüret után is meg szokta járni a pincéket, megnézte nincs-e valami baj, csak akkor nem naponta, hanem ritkábban, de elment és egy karót vagy egy botot tüzött az ajtóhoz, nahát, hogy itt vót a hegypásztor, hogy lássa a gazda, ha ment. Előfordult az is, hogy ott ért valakit a más szőlőjébe, akkor szólt a hegypásztor a hegybíróknak, akkor a hegybíró behívatta őket a község házára és megbüntették a tolvajt.

Gáll Iva
1983. IX. 14.

Törökkoppány
Somogy m.

Német Ferenc, 1927.
r.k. v.

SOMOGY MEGYEI MÚZEUM
27-87/46
Részlet a...
Képrajzi osztály

Szőlőmunka tiltása

A koppányi szőlőhegybe mikor szombaton délbe elhúzták a déli harangot nem vót szabad senkinek se dőgoznyi a harangszó után. Pl. a papót -nem vót kinn a pap, csak a cselédjei dőgoztak kinn a szőlőbe mer vót a papnak itten egy nagy darab szőleje - és déli harangszó után is dőgoztak, mer el akarták végezni a szőlőt, egy választási borgyunak az árára büntették meg emiatt abba az időbe a papot. A pap ki is prédikálta, de mindegy vót, ki köllött neki fizetnyi, mer a cselédjei nem hatták félbe a munkát a harangszó után. A hegyi kiskápolnába harangoztak. Közel vót a hegybíró a papnak a szőlejihő, onnan látta őket és ezér megbüntették a papot. Hogy mér nem magyarázta meg nekik, hogy szombaton délbe mikor harangoznak, akkor félbe köll hagyni a munkát.

Gáll Éva
1983. IX. 14.

Törökkipány
Somogy m.



Kass Ferencné 1905. aug. 24.
sz: Varga Anna
r. . v.

Ezüreti bál

A szüretesek előre választottak egy lányt, az be vót kötve pillésen az vót a biróné, a lányok ünneplőbe öltöztek, a legtöbbnek piros pruszlija vót, kocsikon mentek, előttük meg ment a kisbirónak öltözött legény dobulva. Utána a kocsmába mentek ott táncultak hajnalig. A legények 8 szeles rődöggatyába lóháton mentek.

Gáll Éva
1983. IX. 13.

Törökkoppány
Somogy m.



Kass Ferencné 1905. aug. 24.
sz: Varga Anna
r.k. v.

Szőlő

Éppen most adtam el a szőlőt, mer má nem szeretek kijárnyi. Ugy szereztük a férjemmel. A mienk egybe vót egy vágó /kb. 200 m²/ . A vágó végén vót a vágófej olyan kis út keresztbe a szőlő sorára. A vágókat ribizkével, tűskeszölővel választották el egymástól.

Vót hegybíró is ugy választották, meg hegypásztort is fogadtak az vigyázott a rendre, előfordult, hogy tolvajt is fogott. Azelőtt a mezőn is vót csősz. Szombaton délbe abba küllött hegyini a munkát a szőlőbe, csak a déli harangszóig.

Gáll Éva
1983. IX. 13.

Törökkoppány
Somogy m.

Kass Ferencné 1905. aug. 24.
sz: Varga Anna
r.k. v.



Szüret

A közeli rokonyokat hívtuk meg szüretre, testvéreket, komákat, meg a jóbarátokat. Vótunk 9-en is egy szüreten. Ki mikor tudott ment a hegyre. Készülődünk nagyon a szüretre, vágunk baromfit, meg csináltunk birkagulyást. Itthon elkészítettünk mindent úgy vittük ki a hegyre. Diós-mákos meg percekalácsot is sütöttünk. Kosárba szedtük a szőlőt, azt kivitték az emberek a pincéhő, a présházba ledarálták, de előtte még muszkulóval összetörték a szőlőt. Utána a törköt kiprésülték. Aki ki akarta égetnyi pálinkának az eltette a törköt, aki meg nem az kidobta. A mustot fertálsajtárba meg vő örbe is hordtuk le a hordóba, s tőtikével öntöttük bele.

Gáll Éva
1983. IX. 13.

Törökkoppány



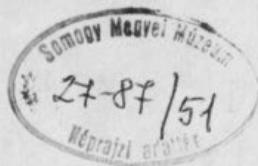
Kass Ferencné, 1905 aug. 24.
sz: Varga Anna

Szőlőhegyi kápolna

Csak áldozócsütörtökön mentünk ki a szőlőhegyi kápolnába, akkor vót Jézus menybemenetele és ott kinn tartottak misét. Gyalog, énekszóval mentünk ki egész odáig, Matyikó Juli vót az előénekes.

Gáll Éva
1983. IX. 13.

Törökkoppány
Somogy m.



Tobak Mihályné, 1896.
sz: Matyikó Juli
r.k. v.

Hegybucu

Áldozócsötörtökön, prosecióval - az egész falu vittük a zászlót, köröszöt-
kimentünk a szőlőhegybe a kápolnához, högybucu vót. Ott kinn vót a mise
utána meg predikáció, utána meg imátkoztunk, hogy tartsa meg a Jóisten
a szőlőnkét, ilyesmit. Utána meg a mindennapi áldozók áldoztak csak.
Hollósi Rozi, az Ilonka az énekes, a Pécseli asszony, Zena Kati, Csóri Juli
azok olyan jónak tartják magukat azért áldoznak minden nap.

Gáll Éva
1983. IX. 13.

Törökkoppány
Somogy m.



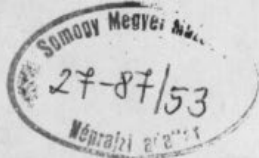
Tobak Mihályné, 1896.
sz: Matyikó Juli
r.k. v.

Szüreti bál

Az én lányom is a középső is benne vót, mer elhitta egy legény. Vettem neki szép üngöt, aztán nagy rózsát rá, lógott a haja, nagy boklyó vót a hajába. /masni/ Elöl ült a legénnyel a kocsiba, a birónét vitték. Cifrák vótak úgy fölötöttem, mind a páva, nagyon szerettem szépen ötötetnyi a lányoimat. Sok kocsí vót. A birót a legények választották meg. Végig járták az egész falut: Alsóvár, Külsővár, Felsővár, utána meg bementek a kocsmába.

Gáll Éva
1983. IX. 13.

Törökkoppány
Somogy m.



Tobak Mihályné, 1896.
sz: Matyikó Juli
r.k. v.

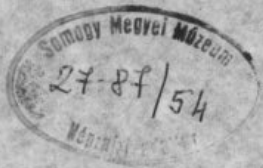
Szüreti alakoskodók

Boszorkányok meg cigányok ültek az utolsó kocsin. A boszorkányok föl vótak ötözve minden csafatba, az arcukon álarc vót meg be is vót föstve valamivel. Vót olyan év hogy 3 kocsi is vót olyan, aki vitte őket, annyian fölötöztek aztán danutak, cigarettáztak meg hegedültek. Betyárnak nem ötözött föl senki, de a legények még tizen is mentek lóháton. Hosszu pántlika vót hátul a kalapjukon, aztán meg rödös gatya rajtuk, piros pruszli, ugy mentek a kocsik mellett. A kocsmába várták őket a zenészek, atrombitások. Kidiszították előre a kocsmát, meg a kocsikat lovakat is sok szalag vót rajtuk. A kocsmába a plafont tele aggatták szőlővel. Ahhoz senkise nyult, magosan vót. Csak táncutak, mulattak.

Gáll Éva
1983. IX. 13.

Törökkoppány

Somogy m.



Tobak Mihályné, 1896.
sz: Matyikó Juli
r.k.v.

Szüret

Szüretre szoktunk itthon főzni, azt vittük ki aへgyre. Főztünk pörkületet sütöttünk kalácsot, akkor reggelire vittünk hurkát, ... meg mikor elhadtuk a szüretet, elfogyott, megen ettünk. egy nap mindig nem végeztük el, ókor nem fogyott el, ó gyönyörű szép szőlőnk vót.

Rokonyokat, jóbarátotk hívtunk meg szüretre, egyik a másikáhol elmennek. Kocsira szedtük a szőlőt, abba vót a ponyva arra, azt mikor megtellett akkor elhozták haza azt kidarálták. Mer nem vót nekünk pincénk ott.

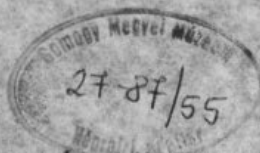
A tókéreül teknyőbe, lavórba, vájlingba ...mindenbe szedtük, kinek mije vót. Akik ott vótak nálunk szüretényi, azoknak mindenkinek adtunk szőlőt hazavinni.

Gáll Éva
1983. IX. 13.

Törökország
Somogy m.

Tobak Minisztérium, 1896.
sz: Matyikó Juli
r. k. v.

Szőlőföld



500 □ öles szőlőnk vót egybe, nekünk nem vót külön vágó, de szokták mondanyi
hogy vágó szőlő a mai napig is, de a miénk egybe vót, ki végig.
Vót benne Otelló, Rizling, Noha...mindenes vót.

Gáll Eva
1983. IX. 13.

Törökkoppány
Somogy m.



Tobak Mihályné, 1896.
sz: Matyikó Juli
r.k. v.

Kendernyomás

Vót sok kenderünk, kitálatuk, aztán megnyomattuk mink lányok összehyüttünk,
az emberek meg csináltak egy injtergyát, abba fogóztunk, mellette meg vót
a deszka, azon nyomtunk. Lábbal nyomkodtuk a kendert, közbe énekeltünk, pl:

Ha én lemegyek majd az Alföldre aratani,
Ott fogok én sűrű rendet vágni
Sűrű a rend, gyöngyharnat az alja,
Sej-haj, nem bírja s babám gyöngye karja.

Ej, haj, lemegyek az Alföldre csikósnak,
Szilaj csikót választok magamnak.
Szilaj csikó, rézből a zablája.
Sej, haj, tije leszek babám nemsokára.

Gáll Éva
1983. IX. 13.

Törökoppány
Somogy m.



Rádi Ferenc, 1911
r.k. v.

/Szőlő/hegyi lakók

Kinn laktak a szőlőhegybe, nemcsak a pincéjük vót ott, hanem ott kinn is laktak állandóan. Vót itt legalább 20 vagy 25 ilyen család. Azér laktak ott kinn, mer' egy része szegény sorsú vót, és nem tudott a faluba lakást venni. De vót olyan ott, akit hegyi pógárnak neveztek. Rohoncziék, vót annak az illetőnek három fia, Rohonczi Jánosnak hitták. Benn a határba, a községbe vót neki földterülete, vót neki legalább 6 vagy 8 kat. hold is, innet kihordták a tetőre a gabonát és inkább ott csépeltek el, kihuzatták a nagy cséplőgépeket és ott csépeltek el a gabonát, mer ott vót mindene. De az még hagyján, de nem vót kutja se, és legalább 500 m-ről egy nagy vögybül hordta a vállán két vödörrel a vizet. Egy rud vót a vállán és má elő-hátu kampó s mind a két végén vót egy vödör és onnan vitte ilyen kifolyós kutból avizet itatni, mer vót neki 6-8 db marhája meg lovai vótak.

Gáll Éva
1983. VI. 31.

Törökoppány
Somogy m.



Rádi Ferenc, 1911.
r.k. v.

Szólóajtás

Először is az ember megnézi ugye, hogy milyen a tüke, az alany, mer van rá eset, amikor van ott ahol be kellene ojtani a főd szinínél, de éppen egy nagy butykó van ottand, akkor ugye lejjebb megy az ember, lejjebb ás. És ahol sima, csak ott vágja el. Van ilyen kis rövid fűrész, avval levágja az ember, akkor alul, kb ilyen két ujjnyira, lefelére csinál az ember ottand egy csatot a spárgára, ott elköti, hogy lejjebb ne tudjon repedni a vessző, amikor behasítsa. Amilyen erős az alany ahhoz számít. Ha vékonyabb, akkor csak egy ilyen ojtóágot tesz bele, ha pedig erősebb, akkor kettőt. Van rá eset, hogy már abban az évben van rajta szőlő.

Gáll Éva
1983. VI. 31.

Törökoppány
Somogy m.



Rádi Ferenc, 1911.
r.k. v.

Szőlőhegyi képolna

Áldozó csütörtökön hegyibucsut szoktak tartani. Vótak akkor még itten hegyi lakók. Akinek aztán mondjuk rokonság vót, azok ugye meg vótak hiva oda vendégségbe,. Ott is vót kint mise.

Gáll Éva
1983. VI. 31.

Szemzés
Törökkoppány
Somogy m.



Rádi Ferenc, 1911.
r.k. v.

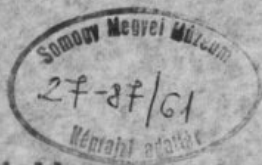
Szemzés

A szemzés a fa héja alá ment. A tanítónk azt állította abba az időbe, hogy egy gyümölcsfét akkor lehet szemezni, amikor érik a gyümölcs, de hát én nem azt mondom mostmár. Ez a július-augusztus hónap a szemzésnek az ideje.

Én a szemzést nem szoktam annyira próbálni, én az ojtásra mentem rá.

Gáll Éva
1983. VI. 31.

Ojtás



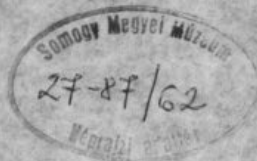
Én inkább az ojtást szeretem, az jobban meg is ered, meg aztán az én kezem már durva, a szemzészhez meg finom kéz köll. Ugye a szemzészhez köll egy külön kés,

A szilvát azt a szilvafába szoktuk ojtani, vadszilvába. Lószemű szilvának is nevezik, mirabolán szilva. Az a kajsi baracknak is az alanya,

A cseresnyét azt csak cseresnyébe ojtom. De a meggyfába is megered, csak az a helyzet, hogy a meggyénél nem nyól fő olyan magasra, hanem ilyen bokros lesz, alacsonyabb törzsi marad. De még az is van, hogyha meggyfába van ojtva, akkor a meggytől vesz át abbul a savanykás ízibül. és sosincs olyan édes a cseresnye, mindha pontosan cseresnyébe van ojtva. Valamelyik éven kint a szőlőbe csináltam birsalmába naspolyát, megeredt, van is rajta most is.

Gáll Éva
1983. VI. 31.

Törökkoppány
Somogy m.



Rádi Ferenc, 1911.
r.k. v.

Kereplő

Én magam csináltam ezt a kereplőt fábul, madarak ellen. Mondjuk a sergélyek a cseresnyére ha mennek, ott van a pince előtt fölállítva, egy hosszú rudra, és az mindig arra fordul, ahonnan fúj a szél. És hátul van egy ilyen lapát, egy bádog, és eztet a szél mindig fordítja. Ugyhogy mindig egy ilyen tengelyen lehet fordítani akármerre. Nincsen lefűstve, csak úgy a maga színibe van az egész, ahogy ő kiadta, ilyen fenyőfából csináltam.

Régen sok kerepelő vót a szőlőbe, akkor ilyen nagy ő kelepelők vótak, de hát csak annál az vót a nagy baj, ilyen nagy hosszú vitorlái vótak nekije, és ott már nagyobb szél kellett, amik azt megmozdította. De ezt alig van egy kicsi kis szél, már pörgeti.

Gáll Éva
1983. VI. 31.

Törökkoppány
Somogy m.

Rádi Ferenc, 1911.
r.k. v.

Iskolakert



A Vásártér mellett, DK-re van a falutul, vót ott egy kis bekerített hely, és akkor nekünk gyerekeknek, mikor egy szem aláát megettünk az iskolába, már akkor össze köllött szedni a magát és beletenni a gyufáskatulyába, és azt tavasszal elvetettük. És az ha kikelt, akkor azt beszemeztük ottan.

Gáll Éva
1983. VI. 31.